

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE, ZNANOST
IN MLADINO

INŠPEKTORAT REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA ŠOLSTVO

Pristojnosti šolske inšpekcije na področju zagotavljanja varnega in spodbudnega učnega okolja

Maja Kamin, Inšpektorat RS za šolstvo

Brdo pri Kranju, 25. 8. 2026

*12. konferenca ravnateljic in ravnateljev
vzgojno-izobraževalnih zavodov v Sloveniji:
Vzgojno delovanje za kakovostno vzgojo in izobraževanje*

Osnovni namen inšpekcije je zagotavljanje (varstvo) zakonitosti delovanja

- ▶ Osnovna pristojnost šolske inšpekcije je **inšpekcijski nadzor nad izvajanjem zakonov, drugih predpisov in notranjih aktov zavezanca**, ki urejajo organizacijo in opravljanje dejavnosti vzgoje in izobraževanja, ki jo izvajajo vrtci, osnovne šole, glasbene šole, nižje in srednje poklicne šole, srednje tehniške in strokovne šole, gimnazije, višje strokovne šole, zavodi za vzgojo in izobraževanje in usposabljanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, domovi za učence in dijaški domovi, organizacije za izobraževanje odraslih, zasebniki, ki izobražujejo po javnoveljavnih programih in programih s pridobljeno javno veljavnostjo, ter fizične osebe zasebnega prava, ki izvajajo dejavnost varstva predšolskih otrok.
- ▶ Inšpektor lahko v primeru ugotovljenih kršitev zakonov in drugih predpisov odredi ukrepe za odpravo nepravilnosti ali prepove določeno ravnanje s **ciljem vzpostavitve zakonitega stanja**.
- ▶ Nabor ukrepov šolske inšpekcije določajo Zakon o šolski inšpekciji (ZSoll-1), materialni zakoni in Zakon o inšpekcijskem nadzoru (ZIN).

2.a člen ZOFVI določa obvezo zagotovitve varnega in spodbudnega učnega okolja v VIZ

- ▶ V vrtcih, šolah in drugih zavodih za vzgojo in izobraževanje se **v skladu s cilji vzgoje in izobraževanja zagotovi varno in spodbudno učno okolje**, kjer je prepovedano telesno kaznovanje otrok in vsakršna druga oblika nasilja nad in med otroki in neenakopravna obravnava.
- ▶ Vsebine za zagotavljanje varnega in spodbudnega učnega okolja so umeščene v posamezne materialne predpise, nacionalne strokovne dokumente in interne akte vzgojno-izobraževalnih zavodov.

Kaj vse je pomembno za zagotavljanje varnega in spodbudnega učnega okolja?

- ▶ **Fizična varnost:** ureditev prostorov, varnost opreme, jasna pravila glede gibanja, odmorov in uporabe prostorov
- ▶ **Dobri odnosi:** poslušanje, empatija, pravičnost, sodelovanje med vsemi deležniki
- ▶ **Spodbudno poučevanje z upoštevanjem razlik med učenci:** raznolike metode dela, aktivna vključenost učencev, spodbujanje radovednosti, ustvarjalnosti, samostojnosti, individualna diferenciacija
- ▶ **Jasna pravila in pričakovanja:** razumljivost, doslednost, pravičnost
- ▶ **Preprečevanje nasilja in izključevanja:** razvijanje socialnih veščin, spodbujanje vključevanja in medsebojne pomoči, hitro in ustrezno reševanje konfliktov
- ▶ **(Pozitivna) povratna informacija**
- ▶ **Strokovno, dosledno in pravično ukrepanje ob kršitvah pravil**

Psihološka in čustvena varnost: občutek sprejetosti in spoštovanja; zaupanje odraslim osebam; okolje brez posmehovanja, poniževanja, zastraševanja

Vrtci

Zagotavljanje varnega in spodbudnega okolja se udejanja preko izvajanja kurikuluma za vrtce

- ▶ **Kurikulum za vrtce** določa strokovne podlage za zagotavljanje varnega in spodbudnega okolja za vzgojo, razvoj in učenje otrok.
- ▶ **Letni delovni načrt** med drugim določa načrt, ukrepe in usposabljanje zaposlenih za zagotavljanje varnega in spodbudnega vzgojnega okolja (21. člen ZVrt)
- ▶ **Predpisi v pristojnosti šolske inšpekcije ne vsebujejo določb, vezanih na vzgojno delovanje** → v primeru prijave domnevnega neustreznega vedenja med otroki je inšpekcijski nadzor na tem področju usmerjen v to, ali je vrtec zadevo zaznal in se odzval

Osnovne šole

IV.B ZOsn: Vzgojno delovanje šole

Vzgojno delovanje

- ▶ Vzgojno delovanje osnovne šole je strokovno delo, ki se izvaja v skladu s **pravili stroke**, v skladu s **tem zakonom**, na njegovi podlagi izdanimi **predpisi, pravili šolskega reda in hišnim redom**.

IV.B ZOsn: Vzgojno delovanje šole

Vzgojne dejavnosti

- ▶ Vzgojne dejavnosti (VD) so:
 - ▶ dejavnosti, s katerimi osnovna šola **razvija varno in spodbudno okolje**: proaktivne in preventivne dejavnosti, svetovanje, usmerjanje in druge dejavnosti (pohvale, priznanja, nagrade ipd.);
 - ▶ dejavnosti, ki jih osnovna šola **izvede, ko učenec krši svoje dolžnosti in odgovornosti, določene z zakonom, drugimi predpisi, pravili šolskega reda in hišnim redom**, in so kršitve storjene med izvajanjem pouka ali ostalih dejavnosti v okviru obveznega ali razširjenega programa ali med drugimi dejavnostmi, ki so opredeljene z letnim delovnim načrtom.
- ▶ Z vzgojnimi dejavnostmi ni mogoče omejiti pravic učencev iz 5. do 13. člena in iz 50. do 57. člena ZOsn.
- ▶ Vzgojne dejavnosti so opredeljene in opisane v **načrtu vzgojnih dejavnosti** (ta je del LDN), ki določa tudi načine njihovega spremljanja in evalviranja.

PREVENTIVA

INTERVENCIJA -
VD OB
KRŠITVAH (VDK)

IV.B ZOsn: Vzgojno delovanje šole

Pravila šolskega reda opredeljujejo oz. določajo:

- ▶ **dolžnosti in odgovornosti učencev;**
- ▶ načine in časovno opredelitev prihoda v šolo in odhoda iz šole ter možnosti predčasnega odhoda;
- ▶ načine opravičevanja odsotnosti, gibanje in dostop staršev ter ostalih obiskovalcev v šolskem prostoru;
- ▶ posebna pravila v specializiranih učilnicah in v šolski knjižnici;
- ▶ pravila vedenja med poukom, pravila vedenja v času odmorov;
- ▶ pravila za zagotavljanje reda in čistoče;
- ▶ **vzgojne dejavnosti, ki jih šola izvede, ko učenec krši svoje dolžnosti in odgovornosti;**
- ▶ pravila zagotavljanja varnosti ter načine in ukrepe zagotavljanja varnosti;
- ▶ ravnanje v zvezi z e-napravami učencev: prostor in način odlaganja, utemeljene primere uporabe, mesto hrambe začasno odvzetih naprav in podrobnejši postopek vrnitve naprav staršem.

IV.B ZOsn: Vzgojno delovanje šole

Vzgojni opomini

- ▶ Vzgojni opomin je **vzgojni ukrep**, ki se lahko izreče učencu, kadar med izvajanjem obveznega ali razširjenega programa ali med drugimi dejavnostmi, ki so opredeljene z letnim delovnim načrtom, **krši dolžnosti oziroma odgovornosti**, določene z zakonom, drugimi predpisi, pravili šolskega reda in hišnim redom, **in ko vzgojne dejavnosti ob predhodnih kršitvah niso dosegle namena**.
- ▶ Ne glede na prejšnji odstavek se učencu izreče vzgojni opomin **v primerih kršitev, ki jih ZOsn taksativno določa** (t. i. „hujše kršitve“).
- ▶ Posamezen vzgojni opomin se izreče za dobo 12 mesecev. V tem obdobju osnovna šola izvaja posamezne aktivnosti v zvezi z vzgojnim delovanjem, v katerih mora sodelovati učenec, ki mu je bil izrečen vzgojni opomin, in njegovi starši.

Podatke o posameznih aktivnostih vzgojnega delovanja v času veljavnosti VO šola zabeleži v mapo vzgojnih opominov (Pravilnik o dokumentaciji v OŠ).

- ▶ Učenec in njegovi starši lahko v 8 dneh po prejemu obvestila o vzgojnem opominu pri ravnatelju vložijo obrazložen pisni ugovor na vzgojni opomin.

IV.C ZOsn: Zagotavljanje varnosti

Zagotavljanje varnosti (60.i člen)

- ▶ Osnovna šola **zagotavlja varno in spodbudno učno okolje z izvajanjem različnih aktivnosti in ukrepov za zagotavljanje varnosti** vseh udeležencev v vzgojno-izobraževalnem programu in za preprečevanje nasilja.
- ▶ Ukrepe za zagotavljanje varnosti izvaja osnovna šola **preventivno in ko je ukrepanje potrebno**, da se vsem udeležencem vzgojno-izobraževalnega procesa zagotovi varnost.
- ▶ Osnovna šola poleg izvajanja ukrepov za zagotavljanje varnosti **z učencem, ki s svojim nevarnim ravnanjem krši svoje dolžnosti in odgovornosti, deluje tudi vzgojno.**

IV.C ZOsn: Zagotavljanje varnosti

Druge oblike vzg.-izobr. dela (60.j člen)

Če učenec ovira izvajanje pouka ali drugih organiziranih dejavnosti šole

- ▶ Učencu, ki s svojim ravnanjem ovira izvajanje pouka in dejavnosti v okviru obveznega in razširjenega programa ali drugih dejavnosti, ki so opredeljene z letnim delovnim načrtom, tako, da **dela** pri pouku in navedenih dejavnostih **ni možno izvajati**, lahko osnovna šola občasno zagotovi doseganje ciljev vzgoje in izobraževanja tudi z drugimi oblikami organiziranega dela z učencem zunaj oddelka ali skupine, če je to potrebno, da se **zagotovi nemoteno nadaljevanje** vzgojno-izobraževalnega **dela**. O tem **odloči strokovni delavec**, ki izvaja pouk oziroma posamezno dejavnost, in s tem seznani ravnatelja.

Druge oblike dela z učencem se določijo v LDN, zagotavljajo pa se občasno in tako, da se z njimi zagotovi doseganje ciljev iz 2. člena ZOFVI in na način, da se pouk prilagodi časovno in prostorsko znotraj osnovne šole.

IV.C ZOsn: Zagotavljanje varnosti

Druge oblike vzg.-izobr. dela (60.j člen)

Če učenec s svojim ravnanjem ogroža zdravje in varnost sebe ali drugih

- Učencu, ki s svojim ravnanjem ogroža zdravje in varnost sebe ali drugih udeležencev pri pouku in dejavnostih v okviru obveznega ali razširjenega programa ter pri drugih dejavnostih, ki so opredeljene z letnim delovnim načrtom, lahko osnovna šola občasno zagotovi doseganje ciljev vzgoje in izobraževanja tudi z drugimi oblikami organiziranega dela z učencem zunaj oddelka ali skupine, če je to potrebno, da se učencem in udeležencem vzgojno-izobraževalnega procesa **zagotovita varnost in nemoteno nadaljevanje vzgojno-izobraževalnega dela**. O tem odloči ravnatelj, ki mora pisno opredeliti vsebine, oblike, čas in trajanje drugih oblik organiziranega dela z učencem ter način ponovnega vključevanja učenca v oddelek.

Druge oblike dela z učencem se določijo v LDN, zagotavljajo pa se občasno in tako, da se z njimi zagotovi doseganje ciljev iz 2. člena ZOFVI in na način, da se pouk prilagodi časovno in prostorsko znotraj osnovne šole.

IV.C ZOsn: Zagotavljanje varnosti

Prešolanje (60.k člen)

- ▶ Osnovna šola lahko učenca prešola na drugo osnovno šolo:
 - ▶ če so bili učencu v 12 mesecih izrečeni **trije veljavni vzgojni opomini**;
 - ▶ če so kršitve takšne narave, da **ogrožajo življenje ali zdravje** učenca oziroma življenje ali zdravje drugih ter je šola predhodno že ukrepala v skladu z drugim odstavkom 60.j člena tega zakona, izvajanje vzgojnih dejavnosti in vključevanje učenca nazaj v oddelek ali skupino pa ni bilo uspešno.
- ▶ Postopek poteka ob uporabi določb ZUP.

IV.C ZOsn: Zagotavljanje varnosti

Pregled in odvzem osebnih predmetov (60.m člen)

- ▶ Če zaposleni na šoli sumi, da učenec v šolskem prostoru uporablja elektronske naprave ali poseduje predmete, katerih **uporaba je v šolskem prostoru z zakonom prepovedana** (orožje, pirotehnični izdelki, alkohol, prepovedane droge, tobačni izdelki, elektronske cigarete in drugo) **ali so lahko nevarni za življenje ali zdravje učenca ali drugih** (palice, vžigalniki in drugo) zaposleni na šoli učenca pozove, da elektronske naprave ali prepovedane oziroma nevarne predmete **izroči prostovoljno, sicer se opravi pregled osebnih predmetov**.
- ▶ Pri pregledu osebnih predmetov se upošteva dostojanstvo učenca. Pregled opravita ravnatelj ali oseba, ki jo ravnatelj pooblasti, in vsaj še en strokovni delavec osnovne šole, ki ga izbere učenec v prostoru oziroma na način, ki učencu zagotavlja diskretnost. Če učenec strokovnega delavca osnovne šole ne izbere, ga določi ravnatelj. Pred pregledom se učenca seznani s postopkom pregleda. Pregled se opravi tako, da se učencu naroči, naj izroči osebne predmete oziroma omogoči dostop, da se jih v njegovi prisotnosti pregleda. Odkrite elektronske naprave se začasno odvzame, prepovedane oziroma nevarne predmete pa odvzame.
- ▶ O vsakem pregledu osebnih predmetov in prostora se napiše poročilo. Ravnatelj ali oseba, ki jo ravnatelj pooblasti, odloči o izročitvi nevarnega ali prepovedanega predmeta policiji. V primeru začasnega odvzema elektronskih naprav jih osnovna šola hrani v varnem prostoru.
- ▶ Če učenec ne želi sodelovati pri pregledu osebnih predmetov, ravnatelj o tem obvesti starše učenca. V primeru ogrožanja zdravja in varnosti sebe ali drugih udeležencev pa tudi policijo.

Zaznane kršitve

► Nepravilnosti v internih aktih (LDN, PŠR) glede na določbe ZOsn, npr.:

- Interni akti **ne vsebujejo vseh elementov**, ki jih določa ZOsn, ali **niso sprejeti po predpisanem postopku**
- Interni akti v določenih delih vsebinsko ne sledijo določbam ZOsn (**presejajo zakon oz. določajo drugače kot zakon**, čeprav zakon tega ne predvideva kot npr.: navajanje dodatnih t.i. „hujših kršitev“, za katere se lahko izreče vzgojni opomin po 2. odstavku 60.f člena ZOsn; postopek za pregled osebnih predmetov, ki ne sledi določbam ZOsn)
- navajanje dejanj, ki vsebinsko ne sledijo dolžnostim in odgovornostim učencev, kot kršitve;
- navajanje ukrepov za zagotavljanje varnosti po 60.j členu kot VDK (mešanje vzgojnega delovanja in ukrepov za zagotavljanje varnosti);
- navajanje VDK, s katerimi se omeji pravice učencev (npr. status);
- generalno opažanje oz. predvidevanje: akti velikega deleža osnovnih šol niso usklajeni z novelo ZOsn.

► Izvajanje VDK, ki niso opredeljene v PŠR

► Nepravilnosti pri postopkih izrekanja vzgojnih opominov

- **Uporaba ukrepov za zagotavljanje varnosti brez izpolnitve zakonskih pogojev** (npr. prepoved udeležbe pri večdnevni dejavnosti obveznega ali razširjenega programa zaradi oviranja pouka)
- **Nepravilnosti pri vodenju dokumentacije, kot ga določajo predpisi** (npr. v mapi vzgojnih opominov ni podatkov o posameznih aktivnostih vzgojnega delovanja v času veljavnosti VO)

Kaj je izven pristojnosti šolske inšpekcije?

- ▶ Ugotavljanje dejanskega stanja dogodka ter posledična opredelitev, ali gre za kršitev dolžnosti in odgovornosti učenca in za kakšno kršitev gre
- ▶ Vrednotenje odločitve strokovnega delavca glede tega, katero VDK je uporabil
- ▶ Vrednotenje strokovne ustreznosti nabora VDK v PŠR

Srednje šole

Vzgojno delovanje (56. člen ZPSI-1, 27. člen ZGim)

- ▶ Šola lahko zaradi neizpolnjevanja šolskih obveznosti oziroma kršitev dolžnosti (v nadaljnjem besedilu: kršitve) zoper dijaka vzgojno ukrepa. Vzgojni ukrepi se lahko izrečejo za kršitve, ki jih dijak stori v času šolskih obveznosti.
- ▶ **Vzgojni ukrepi so opomin, ukor in izključitev iz šole. Izključitev iz šole se lahko izreče za najtežje kršitve**, določene v 56.a členu ZPSI-1 oz. 27.a členu ZGim.
- ▶ Dijaku se lahko namesto vzgojnih ukrepov določijo drugi **alternativni ukrepi** (npr. pobotanje oziroma poravnava spora, poprava škodljivih posledic njegovega ravnanja, izvršitev nekega neobveznega dobrega dela oziroma naloge, opravljanje nalog in obveznosti izven načrtovanega časa) pod pogojem, da dijak s tem soglaša.
- ▶ V postopku vzgojnega ukrepanja, v katerem **sodelujejo tudi starši**, se upoštevajo vsa dejstva in okoliščine, pomembne za odločitev. Če s starši dijaka ni bilo mogoče vzpostaviti stika ali če so sodelovanje odklonili, se lahko postopek nadaljuje brez njihove prisotnosti. Na željo dijaka v postopku sodeluje strokovni delavec šole ali druga polnoletna oseba, ki ji dijak zaupa.
- ▶ Šola lahko dijaku **prepove prisotnost pri pouku in drugih oblikah izobraževalnega dela šole, če s svojim ravnanjem ogroža oziroma bi lahko ogrozil svoje življenje ali zdravje** oziroma življenje ali zdravje drugih. Prepoved lahko traja največ do konca šolskih obveznosti tistega dne, v primeru hujših ali dolgotrajnejših posledic kršitve pa lahko največ do zaključka postopka vzgojnega ukrepanja.
- ▶ Dijaku, ki s svojim vedenjem **ovira izvajanje pouka**, se lahko prepove prisotnost pri pouku za čas posamezne ure pouka.
- ▶ Šola lahko zaseže predmet, s katerimi dijak ogroža oziroma bi lahko ogrozil svoje življenje ali zdravje oziroma življenje ali zdravje drugih ali povzroča oziroma bi lahko povzročil materialno škodo.
- ▶ Šola o prepovedi prisotnosti pri pouku in drugih oblikah izobraževalnega dela šole oziroma zasegu predmeta dijaku **izda sklep** najpozneje do konca pouka tistega dne.
- ▶ Podrobnejše določbe o vzgojnem ukrepanju in šolskem redu določa Pravilnik o šolskem redu v srednjih šolah.
- ▶ **Šola lahko določi pravila** v zvezi z vzgojnim ukrepanjem in šolskim redom z internim aktom v skladu s tem zakonom in podzakonskim predpisom iz prejšnjega odstavka.

Vzgojno delovanje:

Pravilnik o šolskem redu v srednjih šolah

Pravilnik podrobneje določa:

- ▶ vsebino in postopek sprejema šolskih pravil v zvezi z vzgojnim ukrepanjem in šolskim redom, v kolikor se šola odloči da bo šolska pravila imela;
- ▶ pravice in dolžnosti dijaka ter prepovedi;
- ▶ postopek vzgojnega ukrepanja.

Vzgojno delovanje:

Šolska pravila (določbe Pravilnika)

- ▶ Šola z internim aktom določi predvsem naslednja šolska pravila:
 - ▶ merila in postopek za podeljevanje pohval, nagrad in drugih priznanj dijakom,
 - ▶ upravičene razloge za zamujanje ali predčasno odhajanje dijaka od pouka,
 - ▶ upravičene razloge za oprostitev prisotnosti dijaka pri pouku in način njegove vključitve v vzgojno-izobraževalno delo v času oprostitve,
 - ▶ način vključitve dijaka v vzgojno-izobraževalno delo v času prepovedi prisotnosti pri pouku in drugih oblikah izobraževalnega dela šole,
 - ▶ pravila uporabe osebnih naprav za povezovanje s podatkovnim in telekomunikacijskim omrežjem,
 - ▶ način sodelovanja s starši,
 - ▶ vzgojno delovanje šole,
 - ▶ druga pravila šolskega reda v skladu s predpisi.
- ▶ Šolska pravila določi ravnatelj po predhodno pridobljenem mnenju učiteljskega zbora, skupnosti dijakov in sveta staršev ter z njimi seznani dijake in starše pred začetkom njihove veljavnosti.

Vzgojno delovanje:

Postopek vzgojnega ukrepanja (določbe Pravilnika)

- ▶ Dijaku se lahko izreče opomin ali ukor zaradi neprimernega odnosa ter neupoštevanja predpisov in šolskih pravil.
- ▶ Za uvedbo in vodenje postopka vzgojnega ukrepanja ter izrek vzgojnega ukrepa za kršitve, za katere se lahko izreče izključitev iz šole, je pristojen **ravnatelj**, za kršitve, določene s tem pravilnikom, pa **razrednik**.
- ▶ Dijak ima pravico do **zagovora**, pri katerem sodelujejo starši oz. strokovni delavec šole ali druga polnoletna oseba, ki ji dijak zaupa.
- ▶ Pri izbiri ukrepa se upoštevajo teža kršitve, odgovornost dijaka za kršitev, osebnostna zrelost dijaka, nagibi, zaradi katerih je storil dejanje, okoliščine, v katerih je bilo dejanje storjeno, druge okoliščine, pomembne za ukrepanje in možne posledice ukrepanja.
- ▶ Če se po proučitvi vseh okoliščin ugotovi, da dijak potrebuje pomoč oziroma svetovanje, se lahko postopek vzgojnega ukrepanja zoper dijaka ustavi.
- ▶ Določen je postopek v primeru izreka alternativnih ukrepov.
- ▶ O izrečenem vzgojnem ukrepu se dijaku vroči **pisna odločitev** (sklep), ki mora biti obrazložena in vsebovati pouk o pravnem varstvu. Zoper vzgojni ukrep se dijak lahko pritoži. O pritožbi v primeru izrečenega opomina ali ukora odloči komisija za varstvo pravic, v primeru izključitve iz šole pa svet šole.

Zaznane kršitve

- ▶ **Šolska pravila ne vsebujejo vseh elementov**, ki jih določa Pravilnik, ali v določenih delih le-temu **vsebinsko ne sledijo**.
- ▶ Šolska pravila **niso sprejeta po predpisanem postopku**.
- ▶ **Nepravilnosti v postopkih vzgojnega ukrepanja** kot npr.: postopek vodi ali v njem odloča nepriстойna oseba, dijak nima pravice do zagovora, starši nimajo možnosti sodelovanja, vzgojni ukrep je izrečen za kršitve, ki jih je dijak storil izven časa šolskih obveznosti.
- ▶ **Nepravilnosti pri vodenju dokumentacije, kot jo določajo predpisi** (npr. da mape o izrekanju vzgojnih ukrepov ne vsebujejo celotne dokumentacije, kot jo določa Pravilnik o šolski dokumentaciji v srednješolskem izobraževanju).
- ▶ Druga opazanja: nepopolne obrazložitve vzgojnih ukrepov, ki ne omogočajo učinkovitega pravnega varstva.

Dijaški domovi

ZGim, ZPSI-1 (smiselna uporaba)

Pravilnik o bivanju v dijaških domovih

Pravilnik določa, da mora dijaški dom določiti **domska pravila**, v okviru katerih določi tudi **hišni (domski) red**. Ta vsebuje zlasti:

- ▶ poslovni čas (čas prihodov, izhodov, obiskov in drugo),
- ▶ urnik aktivnosti in obveznosti dijakov (učenje, obroki, počitek, dežurstvo, druge dejavnosti, nočni čas),
- ▶ pogoje in pravila v zvezi s prenočevanjem, odsotnostjo, zdravjem in podobno,
- ▶ sobni red (razpored in uporaba sob, oprema, čiščenje sob, obiski),
- ▶ način obveščanja in sodelovanja bivaajočih v zvezi z zadevami, ki se nanašajo na njih,
- ▶ varovanje objektov, način zagotavljanja zdravja, varnosti in zasebnosti in
- ▶ druge pogoje bivanja za druge osebe in
- ▶ drugo.

Pravilnik o bivanju v dijaških domovih:

Poglavje III (Vzgojna obravnava dijakov v dijaškem domu)

- ▶ Vzgojna obravnava zajema izvajanje vzgojnega programa za dijaške domove in vzgojno ukrepanje v skladu s tem pravilnikom po načelu največje koristi dijaka.
- ▶ Pravilnik **taksativno določa pravice in dolžnosti dijakov ter prepovedi**. Z njimi dijake seznani vzgojitelj.
- ▶ Dijaku se lahko izreče **opomin ali ukor** zaradi naslednjih kršitev:
 - ▶ neprimeren odnos do dijakov, delavcev doma in drugih,
 - ▶ neprimeren odnos do domskega in drugega premoženja,
 - ▶ neupoštevanje predpisov in domskih pravil.
- ▶ Dijaku se lahko izreče tudi **ukrep izključitve** iz dijaškega doma.
- ▶ Pravilnik določa **postopek vzgojnega ukrepanja**, ki je vsebinsko zelo podoben postopku, ki ga določajo predpisi za srednje šole.
- ▶ Dijaški dom mora o izvajanju postopka vzgojnega ukrepanja voditi **domsko dokumentacijo**.

Zaznane kršitve

- ▶ Inšpekcijski postopki s področja vzgojnega delovanja dijaških domov v zadnjih letih niso bili izvajani.
- ▶ Kršitve bi se lahko nanašale zlasti na vsebino in sprejem domskih pravil, na postopek vzgojnega ukrepanja (vključno s pristojnostjo) in vodenje pripadajoče dokumentacije.

Glasbene šole

Ni posebnih določb zakonov in drugih predpisov, ki bi določali vzgojno delovanje in varnostne ukrepe

- ▶ GŠ so dolžne slediti 2.a členu ZOFVI.
- ▶ Inšpekcijski postopki s tega področja v zadnjih letih niso bili izvajani.

Ukrepi šolske inšpekcije na področju zagotavljanja varnega in spodbudnega učnega okolja

Možni upravni ukrepi šolske inšpekcije ob ugotovljenih kršitvah zakonov in drugih predpisov

Inšpektor:

- ▶ odredi **spremembo ali sprejetje internega splošnega akta**, ki ga določajo predpisi s področja vzgoje in izobraževanja;
- ▶ odredi **izdelavo načrta spremljave dela strokovnega delavca**, če je ugotovljeno, da je pri opravljanju dela kršil predpise s področja vzgoje in izobraževanja;
- ▶ odredi **izvajanje ukrepov ali načinov za zagotovitev varnosti udeležencev** vzgoje in izobraževanja, ki jih določajo predpisi s področja vzgoje in izobraževanja;
- ▶ odredi **vklučitev udeleženca vzgoje in izobraževanja v organizirano vzgojno-izobraževalno delo** na način, da mu omogoči obiskovanje pouka in drugih dejavnosti VIZ, če ugotovi, da je udeležencu nezakonito odvzeta ali ovirana pravica do udeležbe pri pouku in drugih dejavnostih;
- ▶ odredi **zagotavljanje delovanja organov zavezanca** v obsegu in pod pogoji, ki jih določajo predpisi s področja vzgoje in izobraževanja;
- ▶ **razveljavi ukrep, ki je namenjen vzgojnemu ukrepanju zaradi kršitev dolžnosti in odgovornosti**, ker ni izrečen pod pogoji ali po postopku, ki jih določajo zakon, drugi predpis ali notranji akt zavezanca, in je bila izčrpana pravica do pravnega varstva pred organi zavezanca, ter lahko odredi vnovično odločanje o ustreznem ukrepu;
- ▶ **prepove uporabo ukrepa, ki je namenjen vzgojnemu ukrepanju zaradi kršitev dolžnosti in odgovornosti in določen z notranjim aktom zavezanca**, če je v nasprotju s predpisi s področja VI;
- ▶ odredi **vodenje in vzpostavitev predpisane dokumentacije** na način in v obsegu, ki je določen s predpisi s področja VI, če ugotovi, da je dokumentacija vodena pomanjkljivo ali ni vodena.

Drugi ukrepi šolske inšpekcije

- ▶ **Uvedba prekrškovnega postopka**, v kolikor je določena kršitev predpisa opredeljena kot prekršek (neizvajanje VD v skladu s pravili šolskega reda v OŠ; izključitev dijaka iz SŠ brez utemeljenega razloga; opustitev dolžne skrbi in nadzorstva s strani staršev → učenec v OŠ prinaša prepovedane predmete);
- ▶ **Podaja predloga po ZSoll-1** z namenom zagotovitve večje skladnosti delovanja šole s predpisi s področja vzgoje in izobraževanja kot npr.: predlog glede dodatnega izobraževanja strokovnega(-ih) delavca(-ev), predlog glede sprejema dejanj ali opustitve dejanj, predlog preventivnih ukrepov;
- ▶ **Posredovanje ugotovitev drugemu organu:** drugi pristojni inšpekciji (npr. upravni), policiji (npr. v primeru zaznave, da je pregled osebnih predmetov izveden na način, ki prekorači določbe ZOsn in lahko predstavlja tudi poseg v ustavne pravice), ipd.

„Take-home“ sporočila

Kako lahko ravnatelj doprinese k zakonitemu delovanju vzgojno-izobraževalnega zavoda?

- 1) Dobro **poznavanje zakonodaje**, tudi sprememb
- 2) Skrbna priprava in postopek sprejema **internih aktov** (ali imajo vse potrebne elemente, ali vsebinsko sledijo zakonu oz. predpisu, je postopek sprejema sledil predpisu)
- 3) Zagotovitev, da so **strokovni delavci seznanjeni** z zakonodajo in internimi akti
- 4) **Spremljanje dela strokovnih delavcev** → po potrebi osvežitev znanja, organizacija dodatnega izobraževanja

Kako se izogniti čerem?

Opažanja s terena, ki presegajo pristojnosti šolske inšpekcije,
a so lahko koristna 😊

- ▶ **Interni akti:** več besedila ni nujno bolje, pomen vključitve strokovnih delavcev v pripravo, pregled jasnosti in razumljivosti besedila
- ▶ **Bolje preprečevati kot zdraviti:**
 - ▶ Zgledi (tudi in predvsem odraslih) vlečejo
 - ▶ Zlasti v OŠ naj bo fokus VD na modro izbranih preventivnih in proaktivnih aktivnostih, ki naj se udeležujejo zadosti časa in na raznovrstne načine, da dosežejo učinek
- ▶ **Ko je potrebna intervencija:**
 - ▶ Ključna je zaznava neustreznih vedenj in pravilna opredelitev strokovnih delavcev, za kaj pri dogajanju gre (npr. konflikt ali nasilje), saj je od tega odvisna strokovna ustreznost njihovega nadaljnjega delovanja
 - ▶ Dosledno, transparentno in pravočasno ukrepanje (da iz majhnih kep ne nastanejo velike kroglice)
 - ▶ (Strokovne) pomanjkljivosti pri obravnavi → porušeno zaupanje učencev oz. dijakov (in staršev), ki ga je težko povrniti
- ▶ **Monitoring in evalvacija:** ključna za ustrezno oceno učinkov delovanja, ki je podlaga za morebitne spremembe le-tega

**Želim nam uspešen začetek novega
šolskega leta in mirno plovbo.**

Pripravljeno ob uporabi različic predpisov, veljavnih v času predstavitve

- ▶ **Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja** (Uradni list RS, št. 16/07, 36/08, 58/09, 64/09 – popr., 65/09 – popr., 20/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 47/15, 46/16, 49/16 – popr., 25/17 – ZVaj, 123/21, 172/21, 207/21, 105/22 – ZZNŠPP, 141/22, 158/22 – ZDoh-2AA, 71/23, 22/25 – ZZZRO-1 in 48/25; ZOFVI);
- ▶ **Zakon o vrtcih** (Uradni list RS, št. 100/05, 25/08, 98/09 – ZIUZGK, 36/10, 62/10 – ZUPJS, 94/10 – ZIU, 40/12 – ZUJF, 14/15 – ZUUJFO, 55/17, 18/21 in 85/25; ZVrt);
- ▶ **Zakon o osnovni šoli** (Uradni list RS, št. 81/06, 102/07, 107/10, 87/11, 40/12 – ZUJF, 63/13, 46/16 – ZOFVI-K, 76/23, 16/24 in 54/25; ZOsn);
- ▶ **Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju** (Uradni list RS, št. 79/06, 68/17, 46/19 in 53/24; ZPSI-1);
- ▶ **Zakon o gimnazijah** (Uradni list RS, št. 1/07, 68/17, 6/18 – ZIO-1, 46/19 in 53/24; ZGim);
- ▶ **Pravilnik o šolskem redu v srednjih šolah** (Uradni list RS, št. 30/18 in 70/19);
- ▶ **Pravilnik o bivanju v dijaških domovih** (Uradni list RS, št. 30/18, 70/19, 92/22 in 114/22);
- ▶ **Zakon o glasbenih šolah** (Uradni list RS, št. 81/06 in 53/24; ZGla);
- ▶ **Zakon o šolski inšpekciji** (Uradni list RS, št. 57/25; ZSoll-1).